

Revisionsrapport: Förstudie - flyktingmottagning

PwC har på uppdrag av Värmdö kommuns förtroendevalda revisorer genomfört en förstudie av kommunens flyktingmottagande i syfte att identifiera potentiella risker genom att kartlägga nuläget. Värmdö kommun har beretts möjlighet att yttra sig över revisionsrapporten.

Kommentar rörande en formulering i förstudien: Meningen: ”Inom gymnasieskolan byggde man ut en stor organisation...” bör kompletteras med tillägget: ”Organisationens storlek anpassades efter tillgänglig information. Antalet elever blev i verkligheten mycket lägre. ”Tomma” platser har erbjudits elever med andra hemkommuner/vistelsekommuner.”

Riskområden som, enligt förstudien, medför att befintlig organisation inte fullt ut förmår leva upp till det ansvar som åligger kommunen kommenteras nedan:

1 Kompetens och kompetensförsörjning

PwC konstaterar att det saknas personal inom flera verksamheter och att skolan och socialtjänsten har svårt att hitta kompetent personal. Personalomsättningen har varit stor inom vissa verksamheter.

Värmdö kommun instämmer i att det är en svårighet att bemanna skolorna med rätt kompetens. Det råder lärarbrist inom grund- och gymnasieskolan och inom SFI-verksamheterna men, som PwC noterar, har rektorerna i Värmdö kommun hittills lyckats rekrytera behöriga lärare.

Överförmyndarverksamheten har haft svårigheter att rekrytera personal och personalomsättningen har varit stor de senaste åren. Nu är personalgruppen stabil med tre handläggare och en enhetschef som arbetar nära medarbetarna. Personalstyrkan hanterar ärendemängden och vid behov anlitas erfarna konsulter.

Det är brist på socialsekreterare i hela landet, vilket Värmdö kommun känner av. Personalomsättningen har även varit stor. Enheten för ensamkommande barn har för närvarande fyra fast anställda socialsekreterare och två konsulter. Utöver det två administratörer, en gruppleddare och en enhetschef. Enheten har 145 ärenden vilket innebär 25 ärenden per handläggare. Detta motsvarar den ärendevolym per handläggare som ses i flertalet jämförbara kommuner.

2 Kommunikation

PwC noterar att det inte finns samsyn inom kommunen om intern och extern kommunikation kring flyktingmottagandet vilket framkommer i arbetet med bostadsförsörjningen. Detta kan leda till frustration bland invånarna och skapa hinder i integrationen av de nyanlända.

Värmdö kommun instämmer med PwC om behovet av öppenhet och kommunikation. I det fortsatta arbetet under 2017 planeras en tydligare kommunikation såväl internt som externt gällande de framtida bostadsprojekt som planeras. Inför de kommande större projekten kommer det att tas fram en kommunikationsplan som ska gälla såväl internt som externt. Planer finns även på att lägga ut information kring projekten på kommunens hemsida.

3 Flexibla organisationer

PwC påtalar att kommunen behöver skapa flexibla organisationer som snabbt kan anpassas efter förändrat antal nyanlända och asylsökande. Förstudien konstaterar att problem finns med över- och underdimensionerade verksamheter.

För gymnasiet och grundskolans del är den mest angelägna risken/svårigheten att dimensionera verksamheterna. Detta gäller både antalet faktiska elevplatser samt att bemanna med personal med rätt kompetens. Under 1,5 års tid har inflödet av ungdomar och barn i skolåldern varit mindre än förväntat. Verksamheterna har organiserats för ett större antal elever än det faktiska, vilket tidvis har inneburit att resursutnyttjandet inte varit effektivt. I dagsläget finns inte mer än enstaka tomma platser på både grundskola och gymnasieskola. Detta beror delvis på att man tagit emot elever från andra kommuner för att fylla tomma platser, framför allt på gymnasiet.

Enheten för ensamkommande barn tar in konsulter för att klara handläggningen om det blir aktuellt med ett stort antal nya anvisningar. Enheten är betydligt bättre rustad nu än tidigare med en organisation och rollfördelning som är tydlig. Kommer det färre nya anvisningar än väntat och enheten avslutar ärenden på grund av ålder eller avslag blir antal ärenden per handläggare rimligare och konsultavtalen behöver inte förlängas.

I dagsläget är integrationsgruppen underdimensionerad men ytterligare tre handläggare börjar under perioden februari till april 2017. Då kommer integrationsgruppen ha totalt sju heltidsanställda; fem handläggare varav en med bostadssamordningsansvar, en integrationssamordnare och en återsökningshandläggare. Den bemanningen bedöms vara riktig med dagens ärendemängd. Även om flyktingströmmen minskar behövs bemanningen de närmaste tre till fyra åren då det är ett stort antal nyanlända som ska erbjudas mottagande och bosättning. Därutöver kommer vissa anhöriga till nyanlända också att behöva exempelvis ekonomiskt bistånd.

Från och med 2017 införs kundval inom SFI-utbildningen och det medför att fler aktörer kan bedriva utbildningen i Värmdö. I förstudien skriver PwC att detta innebär att det blir svårare att planera den kommunala verksamheten. Värmdö kommun menar att det alltid finns en osäkerhet kring antalet elever och att situationen därför är oförändrad.

Överförmyndarverksamheten har i dagsläget en personalgrupp som hanterar

ärendemängden. Vid behov av ytterligare resurser anlitas kompetenta konsulter.

4 Återsökningsarbetet

PwC konstaterar att det finns brister avseende återsökningsarbetet. Värmdö kommun instämmer med PwC om att återsökningsarbetet kan bli bättre. För att säkerställa återsökning av de statliga bidrag kommunen har rätt till finns ett behov av rutiner och uppföljning i verksamheterna.

Inom arbetsmarknads- och integrationsenheten arbetade en handläggare 50 procent med att återsöka pengar för kommunens räkning när rapporten skrevs. Handläggaren har nu återsökt samtliga återsökningsbara kostnader för 2016 åt integrationsenheten och socialtjänsten exklusive ensamkommande barn. Från första februari 2017 arbetar återsökningshandläggaren 100 procent med återsökning. Rutinerna revideras.

Enheten för ensamkommande barn har tillräcklig bemanning, men mer kompetens och erfarenhet efterfrågas. Omsorgs- och välfärdssektorns controller har tidigare funnit brister i återsökningen, korrigeringar har gjorts och ytterligare arbete görs för att kvalitetssäkra återsökning. En handläggare arbetar med återsökning på 50 procent av sin tjänst. Rutiner ska tas fram.

Överförmyndarverksamheten återsöker kostnader för arvode för gode män till ensamkommande barn. Enhetschefen ser över återsökningsarbetet. Arbete pågår att ta fram skriftliga rutiner.

Inom skolverksamheten är det flera handläggare som återsöker kostnader. Bemanningen är tillräcklig och ansvarsfördelningen är tydlig. Det finns inga rutiner, men en handbok har arbetats fram för mottagande av nyanlända där återsökningsarbetet ingår.

De nämnder som inte har återsökning av statliga ersättningar för flyktingmottagande i sina internkontrollplaner kommer att uppmanas att införa det.

5 Övriga risker

- Osäkerhet om konsekvenserna av att inte ta emot sin kvot av nyanlända.

Sedan PwC skrev rapporten har ytterligare personer tagits emot i Värmdö kommun. Sammanlagt har det hittills tagits emot 140 personer för 2016. Värmdös kommunal 2016 var 154 personer.

- Kommunen har skjutit på mottagande av nyanlända för att hinna ordna boende.

Värmdö kommun delar uppfattningen att den kort- och långsiktiga planeringen för att anordna bostäder är avgörande för kommunens förmåga/möjlighet att på ett kvalitativt och resurseffektivt sätt ta emot nyanlända och utveckla integrationsarbetet.

Ett aktivt arbete pågår för att möjliggöra ytterligare byggnation. Dialog förs med det kommunala bostadsbolaget och större privata fastighetsägare angående förhyrning av lägenheter. Dialog förs även med fritidshus- och villaägare gällande inhyrning av privata hus för att nyttjas som bostad åt större familjer.

Ett bra och effektivt flyktingmottagande är avgörande för en lyckad integration.

Ökningen av mottagningen under senare år har inneburit att vikten av rutiner och riktlinjer har accentuerats. Verksamheterna arbetar aktivt med förbättringar inom detta område.

Deshira Flankör
Kommunstyrelsens ordförande

Camilla Broo
Kommundirektör